

Referanser:

Dykkar:

Vår: 20/1233 - 20/7835

Saksbehandlar:

Atle Fasteland

atle.fasteland@vaksdal.kommune.no

Dato:

01.09.2020

Orienteringssak om prosjekt Folketalsvekst

Det er politisk vedteke at ein i Vaksdal kommune skal bruke tid og ressursar for å få ei positiv folketals utvikling. Kommunen har dei siste åra hatt nedgang i folketalet og kommunen må prøve å gjere noko aktivt for å snu den negative trenden. Trenden er at talet yngre innbyggjarar under 50 flyttar ut og at dei som er fødte her i mindre grad kjem tilbake etter endt utdanning. Endå vanskelegare er det å få yngre som ikkje som har tilknytning til Vaksdal å busetje seg her. Vi må saman klare å få aldersgruppa 30-45 år til å busetje seg i kommunen. Slik rådmannen vurderer det biletet er det denne aldersgruppa vi må prioritere i det vidare arbeidet. Sjølv sagt kan rådmannen ta feil. Det vil eit godt prosjekt gje oss svar på.

Alle raude varsellamper lyser når ein kommune opplever at folketalet går nedover. Klarer vi ikkje å snu utviklinga får vi reduserte inntekter for kommunen., grunna lågare skatteinngangen og reduserte statlege overføringar. Vidare har nedgang i folketalet negative konsekvensar ikkje berre for det offentlege, men og for privat sektor og for kulturlivet, musikk og idrett. Tilbodet til born og unge etter skuletid forvitrar og endå fleire vel å flytte frå kommunen. For Vaksdal kommune ser rådmannen store mørke skyer om vi ikkje lukkast i å få fleire til å busette seg i kommunen. Vi er i ferd med å føreta store investeringar innan både helse og oppvekst. Skal vi forsvare desse investeringane, samstundes ha ressursar til å drifte gode tenester, må inntektene aukast monaleg. Nedgang i folketal fører til reduksjon i inntekter og ressursar til å gje gode tilbod. Oppsummert, ein negativ spiral for all aktivitet i Vaksdal som me må freiste å snu før det er for seint.

I dette arbeidet må me ha fleire tankar i hovudet på ein gong. Rådmannen håpar inderleg på positive vedtak om K5, men likevel er ikkje K5 einaste løysinga på utfordringane våre. Det vil difor vere nødvendig å møte problemstillinga frå fleire vinklar.

Me må framstå som attraktive og "selje" stasjonsbyene som gode bustadområde. Slik rådmannen tenkjer, inneber det i første rekke mellom anna god, stabil, trygg og hurtig kommunikasjon til Bergen. Skular og barnehagar må opplevast som gode og trygge, fagleg og sosialt må dei levere gode resultat. Det må vere attraktive tilbod i fritida. Det gode lokale kulturlivet må utviklast og ta opp i seg tilflyttarar. Samstundes må ein truleg ønske velkomen eit meir variert tilbod av butikkar, handel og serveringsstader. Fylkeskommunen har i fleire samanhengar peikt på nokre punkt for å fremje vekst i folketalet.

- Utvikle attraktive stadar og gode nærmiljø

Post

post@vaksdal.kommune.no
Konsul Jebsensgt. 16, 5722 Dalekvam

Kontakt

www.vaksdal.kommune.no
Telefon +47 56 59 44 00

Konto

Org.nr. 961 821 967

- Vidareutvikle og fornye det vi er gode på
- Gode transportsamband som sikrar tilgang til arbeid, tenester og aktivitetar
- Digital infrastruktur som grunnlag for busetting og næringsutvikling
- Stimulere til gründerkultur

Røynsler frå område med stor folketalsvekst syner og utfordringar i ungdomsmiljøa. Desse røynslene må vi ta på alvor og tenkje gjennom når vi arbeider for å få fleire unge til kommunen vår. Eit godt oppvekstmiljø kjem ikkje av seg sjølv, og me må jobba på lag med ungdomsmiljøa for å sikra ein god oppvekst i Vaksdal kommune.

Vidare er det, etter rådmannen sitt syn, vesentleg å leggje til rette for eit variert næringsliv med attraktive arbeidsplassar. Utarbeiding av ny strategisk næringsplan må prioriterast høgt. Ein naturleg samarbeidspart er eksisterande næringsliv og Vaksdal næringssselskap. Rådmannen ser ein tendens til at kommunar som tek offensive grep og vedtak i alt planarbeid, arealplanen er sentral her,) er betre rusta når utbyggjar eller næringsaktørar tek kontakt om etablering. Planarbeid tek tid og er ikkje kommunen klar når aktørane bankar på døra vel dei andre stader å etablere seg.

Sjølv om stasjonsbyane Vaksdal og Stanghelle er dei områda rådmannen tillèt seg å peike på med best potensiale til vekst, er rådmannen samstundes overtydd om at vi må sjå på potensialet som ligg i heile kommunen. Det potensiale som ligg på Dale, det administrative senteret i kommunen, må slipast og formast. Indre strok frå Dale og opp til Gullbrå samt Bergsdalen har kvalitetar som turistdestinasjon, innan primærnærings og fritid / rekreasjon. Skal det vere lys i alle husa må vi, etter rådmannen sitt syn, gripe utfordringa med fleire inngangar til positiv vekst og utvikling.. Stasjonsbyane vil få betra kommunikasjon og tilgjenge med positivt K5 vedtak. Utfordringa med kommunikasjon, vegnett og data, for store deler av kommunen er og ein del av prosjekt folketalsvekst.

Til slutt er det viktig å hugse at tilflytting avhenger av ryktet vårt utanfor kommunegrensene. Vi som bur og arbeider i Vaksdal er dei viktigaste ambassadørane for kommunen vår. Omgrepet «positiv» kommune, trur rådmannen, vi saman må gje reelt innhald frametter. Difor håpar rådmannen på ein felles dugnad der vi alle framsnakkar Vaksdal. Det negative tek vi opp med den/dei det gjeld og så framsnakkar vi kvarandre i alle samanhengar. Vaksdal har, etter rådmannen sitt syn, mange fantastiske kvalitetar som sjølv ikkje bergensarar og vossingar veit om.

I staden for resignasjon ønskjer administrativ og politisk leiing i Vaksdal aktivt å leggje til rette for folketalsvekst. Dette er ei samansett oppgåve med få, om nokon, fasit svar. Rådmannen vil leggje opp til eit breidt arbeid for å finne tiltak som vi saman har gode grunnar til å tru på. Forskar,- og kompetansemiljø innan utvikling av tettstader, kommunal utvikling, må nyttast aktivt. SSB tal må brukast som grunnlag for prognosar. Vi må hauste lærdom av andre kommunar som har lukkast. Og vi må og ha tru på forskning vi ikkje likar.

Det er mange prosessar som må setjast i gang frametter. Leggje til rette for vekst er ikkje ei oppgåve, men fleire parallelle prosessar som må samordnast. Er vi dyktige vil dei til slutt resultere i optimisme og vekst. Rådmannen vil understreke at dette ikkje er «quick fix» og at det er eit langsiktig arbeid utan klare fasit svar.

Det er sett av økonomiske midlar for å finne ein veg ut av uføret. Desse midlane kan vere eigenkapital om vi vel å søkje eksterne midlar, til dømes frå til dømes Fylkeskommunen og/eller Fylkesmann. Samansette utfordringar krev ulike og varierte tiltak. Vidare at fleire arbeider saman. Dette er ei oppgåve der ein må

samhandle på tvers av sektorar. Ein må engasjere og lytte til dei som bur her. Rådmannen trur det vil vere spesielt viktig å engasjere dei yngre, då dei er framtidas 30 – 45 åringar.

Rådmannen planlegg å setje saman ei styringsgruppe for prosjektet. Styringsgruppa skal på overordna nivå samordne og drive prosjektet fram. I denne prosessen vil sjølvstendige kommunale tenesteområda bli involverte. Rådmannen si leiargruppe må vere involverte og kommunalsjef Helge Berset og heile samfunnsavdelinga må vere tett på prosjektet. Det er og vesentleg å samhandle tett med VNS (Vaksdal næringssekskap).

Rådmannen planlegg å setje saman ei styringsgruppe samansett av politisk og administrativ leiing. Det er eit mål om at den overordna styringsgruppa ikkje må vere for stor, at den ivaretek balanse mellom politikk og administrasjon samt balanse mellom kjønna. Rådmannen ser føre seg at i styringsgruppa er ordførar, Hege Eide Vik, leiar i bygdeutvikling, Edvin Hesjedal, samt rådmann Atle Fasteland og kommunalsjef oppvekst Ann Kristin Bolstad.

Formannskapet er referansegruppe. Ordførar informerer formannskapet og held tett kontakt med det politiske miljøet. Rådmannen si leiargruppe, assisterande rådmann og kommunalsjefar, er bindeledd ut mot leiarar og tilsette i einingane. Rådmannen har ansvaret for å informere og engasjere dei tillitsvalde i prosessen.

Med helsing

Atle Fasteland
Rådmann